

Visoki niso veliki, veliki niso nikoli visoki

Plezališče na Vranskem. Pod steno sta se igrala dva majhna otroka. Ženska, okoli štirideset jih je imela in očitno je bila mama teh dveh otrok, nekako ni mogla preplezati detajla smeri. To je opazoval vodja skupine glasnih starejših tečajnikov, ki so se med poskusi plezanja opogumljali s precejšnjimi količinami alkoholnih pijač. Ni ravno pomemben podatek, ampak vseeno – vsi razen inštruktorja so plezali varovani z vrvjo od zgoraj, medtem ko je ona vrv vpenjala sproti. Namesto da bi ji morda dal kak nasvet (če je že bil inštruktor) ali bil vsaj tiho, je pametno pripomnil: "Hja, ta smer je bolj za moške!" Je hotel s tem povedati, da je on sposoben preplezati isti detajl hitreje in bolje? Je hotel narediti vtis na opite tečajnike? Ali je morda samo iskal občinstvo, ki je bilo v njegovem primeru res "poceni", da bi si dvignil svoj očitno ne preveč visok ego? Ne vem. Ampak – krasen zgled, kajne?! Sploh za tečajnike, ki so ga vedno bolj glasno spodbujali, naj jih naslednjič pelje kar v gore. Tale dogodek kar vleče na razmišljanje o možačah in lovačah, klasični temi testosterona polnih ne preveč samozavestnih moških, ki si na ta način vlivajo pogum, da se slučajno ne bi izkazalo, da je katera izmed žensk tako dobra kot oni ali bog ne daj celo boljša, vendar ne govorim o tem. Govorim o tem, da nekdo hoče biti velik na račun drugega (tudi

spola), ampak s tem je le visok, med tema dvema pojmom pa je precejšnja razlika. To pa niti ni najbolj pogost pojav načina, kako "biti velik", ki ga lahko srečamo tudi v hribih, kjer naj bi se vendarle držali določenih etičnih načel. O tem, ali je nekdo velik, pogosto odločajo malenkosti. Kaj niso tudi začimbe v hrani malenkosti? Pa je ravno od njih odvisen končni okus. Okrešelj. Kaj bi si recimo mislili o mlademu alpinistu, znanemu v določenem krogu obiskovalcev družbenih omrežij, ki je "previsok", da bi v hribih odzdravil vsakemu, ki ga sreča? Besedo pa seveda najde za (po)znane. Ta pojav je vedno širši, in kot je videti, velja predvsem za generacijo, ki v svet pravega alpinizma

še vstopa. Seveda ne gre samo za alpiniste, lahko so kolesarji, jadralni padalci, pohodniki ... Ni pozdrava, ni kolegialnosti, ni spoštovanja, ni tistega vzdušja, zaradi katerega sem tudi sama začela občudovati ljudi, ki premagujejo težnost v vertikali. Ustvarjajo se nekakšne samooklicane elite, in to na podlagi dejstev, da imajo najboljšo opremo, so del nekega kolektiva in da zmorejo preplezati nekaj, kar nikakor ni slabo, je pa daleč od vrhunskih dosežkov. In to je dovolj, da je nekdo tako "visok", da se mu "navadnih smrtnikov" ne zdi vredno niti pozdraviti. Običajno pa se zadaj skriva nesamozavestno in nesamostojno bitje. Je to, da tridesetletni "ultra dober" plezalec živi pri starših in od njihove kuhinje, nima službe

Foto: Piotr Skrzypiec

(ali pa v najboljšem primeru skrbi samo zase), ti pa (istih let) ob petčlanski družini hodiš v službo, opravljaš še kakšno honorarno delo, a tako težke smeri kot on zaradi očitnih razlogov pač nisi sposoben preplezati, merilo, da je prvi večji od drugega? Pa čeprav morda tvoje znanstvene članke prevajajo v tuje jezike. Ali pa si premagal hudo bolezen. In če ne bi bil tisti inštruktor na Vranskem tako zagledan v lastno samopodobo, bi najbrž opazil, da tečajniki niso tako navdušeni nad plezanjem in nad njim, ampak nad količino piva in zabavo na račun ženske, ki je glede na opaženo v življenju po vsej verjetnosti dosegla več kot vsi oni skupaj.

Raduha. Inštruktor od tečajnika, ki je imel za sabo prvo preplezano smer v gorah (kako krasni so občutki, ko prvič naredimo nekaj, o čemer smo sanjali!), ni pokroviteljsko zahteval le tega, da sam zloži vso opremo, zvije vrv in vse tudi nosi, označil ga je celo za oslička. Razumem šale in "nepisana pravila hierarhije", ampak ko to postane poniževanje, kaže zgolj na ozkost duha neke osebe, ki bi že zaradi svojega poslanstva morala biti zgled. Tudi s šalami. Bo mentor na ta način v očeh tečajnika zrasel?

Ljudje imamo radi junake, take in drugačne. Cenimo jih zaradi njihovih dosežkov, lastnosti, posebnosti, človečnosti ... Ponosni smo, ko dobimo izvod želene knjige s posvetilom avtorja. Radi se pohvalimo, da smo se rokovali z dobitnikom zlatega cepina, z veseljem spremljamo zapise svojih vzornikov v raznih medijih, všečkamo njihove fotografije na družbenih omrežjih in radi jih citiramo ... Dokler ne naletimo na osebo, ki v želji biti velika ostaja zgolj visoka. Seveda ne posplošujem, govorim o izjemah, ki jih najdemo v vseh poklicih, na vseh področjih in tudi v hribih, kjer naj bi se ravnali po etičnih načelih. Tudi krivice nočem nikomur narediti, neredko se namreč zgodi, da vtis večvrednosti pripišemo komu, ki je sramežljiv in se zato drži bolj zase. Včasih pa pozdrava preprosto ne slišimo in si po krivici domišljamo, da oni drugi ne pozna osnovnih pravil bontona. In obratno. To, da smo ponosni na svoje dosežke in uspehe, da radi povemo in pokažemo, kaj smo doživeli, seveda ne pomeni, da smo "visoki". Nasprotno, predajanje informacij, izkušenj in znanja je zaželeno in dobrodošlo. Bistvena razlika pa je v tem, kako nekaj dosežeš, kaj ti

tisto pomeni in kaj s tem potem narediš. Je novopečeni alpinistični inštruktor, ki po preplezani turi prekrižanih rok čaka, da bo tečajnik zvil vrv in potem iz svojega nahrbtnika potegnil še malico za oba, namesto da bi mu pomagal in ga naučil še kaj novega, velik? Ali je velik dedek Lojze iz vasi nekje na Gorenjskem, ki poleg redne službe vsako leto vodi skupine planincev po raznih gorah širom naše države in jim zaračuna zgolj "hvala"? In mladim kaže, kaj pomeni imeti gore rad, jih spotoma česa nauči in tako navduši nove in nove generacije, iz katere zrastejo tudi Martine Čufar Potard ali Andreji Štremfliji?

Če nekdo hoče biti velik, to ne bo nikoli. Ker ga za velikega naredijo njegova dejanja in ljudje, s katerimi se srečuje. Biti velik pomeni biti večji od precenjevanja svojih dosežkov in zaničevanja tujih. Pomeni znati vse tisto, kar nas je nekdo naučil, in tisto, kar smo se naučili sami, dati naprej. Samo v tem primeru je bilo prejeto tudi vrnjeno. Vsi, ki pa bi radi svojo veličino pokazali z našitkom, drago opremo ali razvrednotenjem drugih, naj si preberejo kaj o etiki in Turistovskem društvu Skala. Skalašev ni bilo veliko, a tisti redki so bili na svojo pripadnost klubu ponosni. Ker so vedeli, da pomeni biti planinec (ali alpinist ali gornik ali astronaut) predvsem predanost svojem poslanstvu, tovarišstvo in spoštovanje visokih etičnih meril. Tega so se tudi učili in zato so bili elita. Bili so to, kar tisti, ki so visoki, ne bodo nikoli. ●

Kolumna izraža stališče avtorja in ne nujno tudi uredništva in Planinske zveze Slovenije.

ZAČUTI SVOBODO, RAZŠIRI SVOJE MEJE!

Ker je vaša resnična narava brezkompromisna. Uživajte v naravi z opremo, ki vam bo hkrati nudila izjemno kvaliteto in odličen izgled. Lahkotnost, udobje in vsestranskost za vse tiste, ki želite razširiti svoje igrišče.

salomon